

70 umsóknir um at byrja aling:

Vit mugu fara hóvliga fram

sigur Mikkjal Helmsdal, landsverkfrøðingur, sum er formaður í eini nevnd, ið landsstýrið hevur sett at tilrættaleggja fiskaalingina

— Eg eri hjartskygdur um framtíðina hjá nýggju vinnuni fiskaaling. Royndirnar higartil vísa, at tað ber til at ala her um okkara leiðir. Vinnan ber seg fíggarliga, og hon kann gerast eitt gott iskyoti til samfelagsbúskapin.

Hetta sigur Mikkjal Helmsdal, landsverkfrøðingur, sum er formaður í eini nevnd, ið landsstýrið setti fyrri einum ári síðani at taka sær av tilrættaleggjingini av fiskaalingini í Føroyum.

Viðgera 70 umsóknir

Tíðindablaðið Sosialurin hevur tosað við Mikkjal Helmsdal um arbeiði hjá nevndini, og hvørji úrslit nevndin er komin til hetta fyrsta arbeiðsársíð.

Mikkjal Helmsdal sigur, at nevndin hevur havt fund umleið tvær ferðir um mánaðin. Á hesum fundum hava teir mest viðgjørt innkomnar umsóknir: um at fáa loyvi at byrja aling av silum, laks og skeljaðjörum.

— Vit hava higartil fingið 70 umsóknir um slík loyvi, og tað skal nakkað av arbeiði til at ganga allar hesar igjøgnum. Og fleiri umsóknir koma afturat, sum frálødur, sigur Mikkjal Helmsdal.

Hann vísir á, at higartil eru givin 12 loyvi til aling. Nú eru so 3 loyvi afturat við at vera klárt.

Uppá fyrispurning um teir fara at geva enn fleiri nýggj loyvi í næstum sigur Mikkjal Helmsdal, at tað er ilt at meta um longu nú. Hann vísir á, at nevndin er á einum máli um, at tað eigur at farast hóvliga fram innan hesa nýggju vinnugreinin.

— Tað er eingin orsök til at leyva framav, nú vinnan er so nýggj.

Mugu læra kunnleikan!

Hann vísir annars á, at umsóknirnar eru rættliga ymskar. Nevndin legur stóran dent á, at menn, sum ætla sær undir aling, hava kunnleika á hesum øki, soleiðis, at teir ikki byrja heilt á berum.

— Her er jú talan um stórar iløgur og eina nýggja vinnu, so tað er av alstórum týðningi, at menn hava nomið sær kunnleika innan aling, áðrenn vit mæla til at geva teimum loyvi at fara í gongd, sigur Mikkjal Helmsdal viðari.

— Hvussu leingi skulu menn biða eftir møguleikum loyvi at fara í gongd?

— Tað veldst um so nógv. Eitt nú hetta við kunnleikanum. Eg haldi, at tað hevði verið gott, um teir, sum longu hava sent umsókn inn, fingi sær neyðuga kunnleikan, nú meðan teir biða eftir svari til eitt møguligt loyvi.

Annars vita vit, at talan hevur fyrri stóran part verið um royndir hesi fyrstu árin. Royndirnar hava verið gjørdar á ymsum stöðum, tó ikki á øllum oyggjum, sum eru eignaðar til aling. Eg haldi tað hevur týðning, at vit royna at spjæða royndirnar um flest møgulegar oyggjar, áðrenn ov nógvir sleppa í gongd. Higartil eru loyvi givin í Eysturoynni, Streymoy, Norðoyggjum og í Suðuroy.

Nú verður so eitt loyvi givið í Vágum umframt eitt í Hvannasundi, har aling ikki er roynd fyrr.

Smoltstöðir

Umframt at hava umsóknir til fiskaaling á sjónum eru eisini umsóknir um at gera smoltstöðir á landi. Her hevur nevndin liggjandi 4 umsóknir. Higartil eru latin 2 loyvi til smoltstöðir umframt tað hjá P/f Fiskaaling. Teir eru í Gøtu og Funningsfjörð.

Mikkjal Helmsdal sigur í hesum viðfangi, at stöðin hjá Fiskaaling verður útbygd munandi í løtuni og at henda stöð fer at hava ein stóran týðning í samband við framtíðar kleiking og smoltframleiðslu.

Hann leggur annars afturat, at tað eru avmarkaðir møguleikar fyrri smoltstöðum, tí hesar mugu hava nógv feskt vatn. Tað er avmarkað við eignaðum áum í Føroyum.

— Tit hava umsókn um

eina stóra smoltstöð í Miðvági. Hava tit viðgjørt hana?

— Tað hava vit, men vit halda, at tað skulu fleiri upplýsingar til og kanningar, áðrenn vit kunnu taka stöð til umsóknina. Vit hava biðið um hesar upplýsingar, men fáa einki at vita kortini.

— Er nevndin imóti at slík stór smoltstöð verður bygd? (hon er uppi 1.5 mill. smolt, meðan aðrar liggja millum 20.000 og 200.000 smolt blaðm.)

— Talan er um stórar iløgur, og ein tunnil skal gerast eisini. Vit vilja tí hava eitt meiri fullfíggað projekt.

Ikki teir heilt stóru møguleikarnir

— Men hvussu metir tú møguleikarnar hjá alingini á sjónum í framtíðini?

— Tað eru ikki teir heilt stóru møguleikarnir. Føroyar eru litið land, og nógvastaðni er brimhart og ókært. Sammeta vit við Noreg eru møguleikarnir har fyrri at leggja alistöðir á sjónum næstan óendaligir. Her hjá okkum eru bert nakrir ávisir fjørir, ið vit meta egna seg til aling.

— Hvarji eru hesi plass?

— Nú er kanska ikki rætt longu nú at nevna nokur ávis plassar til hetta hava vit enn ikki kannað nógv væl. Eitt nú skulu streym- og aldametingar gerast o.a. við.

Men leystliga kunnu vit siga, at í Suðuroynni eru triggir fjørir eignaðar til aling. Teir eru: Vágsfjörður, Lopransfjörður og Trongsivágsfjörður. Í Vágum er helst bert talan um Sorvágsfjörð. Í Streymoy er alt Sundalag-ið við teimum mongu fjörðum, sum har eru, kanska eisini Vestmannasund. Í Eysturoynni eru Skála fjörðurin og Funningsfjörður og norðanfyrri er Hvannasund og Haraldsund. Hvat viðvikur Haraldsundi, har aling er í løtuni, so er ikki greitt, um hetta plass er væl eignað til munandi aling.

Samantikið hava vit avmarkað av plassi at leggja hyljar á sjónum.

800 hyljar í alt!

— Hvussu nógvum hyljum er plass fyrri á hesum fjörðum?

— Hetta er sera torført at svara uppá, tí tað veldst sjálvandi um, hvussu tætt hyljarnir kunnu liggja. Hetta vit vit sera litið um. Men onkur hevur so roynt at gera eina útrokning og er komin til góðar 800 nótir tilsamans. Hetta skal so takast við stórum fyrirvarni.

— Hava tit sett nakkað mark fyrri, hvussu stór hvor alistöð skal vera?

— Vit meta, at ein alistöð skal helst ikki hava meira enn 30 hyljar.

— Nú sigur tú, at tit mest hava arbeitt við at viðgera umsóknir. Merkir tað, at nevndin einki annað hevur gjørt?

— Vit arbeiða við øðrum spurningum eisini. Eitt nú hvussu alingin dálkar frá sær. Her hevur nevndin ætlanir um at stíla fyrri eini rættliga umfavnandi kanning á trimum føroyskum fjörðum, har aling fer fram í løtuni: Skálafjörðinum, Funningsfjörðinum og Kaldkalfsfjörðinum. Tað hevur vist seg í Noregi, at aling dálkar fjörðirnar, men menn vita ikki í hvussu stóran mun.

Norðmenn hava gjørt og gera kanningar í hesum sambandi. Sjálvandi kunnu vit hyggja eftir teirra kanningum og gera okkara metingar út frá tí, men viðurskiftini í Noregi og Føroyum eru ikki eins, so vit meta tað vera neyðugt at gera kanningar her hjá okkum. Her er so talan um at vita, hvat dálkar, hvussu nógv fjörðir tala av dálking, hvussu streymviðurskifti o.o. ávirka osfr.

Norðmenn hava gjørt og gera kanningar í hesum sambandi. Sjálvandi kunnu vit hyggja eftir teirra kanningum og gera okkara metingar út frá tí, men viðurskiftini í Noregi og Føroyum eru ikki eins, so vit meta tað vera neyðugt at gera kanningar her hjá okkum. Her er so talan um at vita, hvat dálkar, hvussu nógv fjörðir tala av dálking, hvussu streymviðurskifti o.o. ávirka osfr.

Verja um plass til aling

— Ein uppgáva hjá nevndini er at finna fram til øki, ið egna seg til aling. Er ikki ætlanin at leggja slík øki av til aling burturav?

— Vit arbeiða við at finna fram plass, sum egna seg til aling, og eitt mál við hesum arbeiði verður so at verja hesi

Mikkjal Helmsdal, landsverkfrøðingur:

— Tað eru ikki teir heilt stóru møguleikarnir við aling í Føroyum sammata vit t.d. við Noreg

plass, um tey skulu nýtast til aling í framtíðini.

Mikkjal Helmsdal dylir ikki fyrri, at nevndin hevur havt trupulleikar at fáa upplýsingar frá teimum alarum, sum eru í gongd. Tað stendur annars í loyvunum til alararnar, at teir í januar mánað skulu geva Fiskirannsóknarstovuni eina frágreiðing um, hvussu hevur gingist í farna ári.

— Tianverri fáa vit litið at vita, og hetta er spell, tí tað er eisini avgerandi fyrri aðrar, sum ætla sær í gongd, at vita, hvussu hevur roynt hjá teimum, ið ala.

Fyrri at bota um hetta ætla nevndin nú at gera eitt ávist skema, sum hvør alari so kann fylla út, istaðin fyrri at skula gera eina drúgva skrivliga frágreiðing.

Mikkjal Helmsdal vísir annars á, at tað er avmarkað, hvat ein slík nevnd kann fáa burtur ur uppá stutta tíð. Allir nevndarlímarnir hava annað arbeiði. Uppá fyrispurning um tað tá er rætt, at landsverkfrøðingurin situr sum formaður í eini slíkari nevnd, sigur hann, at hetta skuldi tó ikki verið til hindurs fyrri arbeiðinum í nevndini.

— Sjálvandi ber til at seta fólk burturav at arbeiða við hesum. Men tað er upp til myndugleikarnar at avgera.

Litið at vita

— Føroya Havbúnaðarfelag, felagið hjá alarunum, er ikki umboðað í hesi nevndini, sum tilrættaleggur aling og viðger umsóknir. Atti ikki umboð fyrri hetta felag at verið í nevndini?

— Eg haldi nevndin er væl samansett. Her eru umboð fyrri langrunnarnar, fyrri landsstýrið og fyrri Fiskirannsóknarstovuna. Vit hava annars fingið at vita, at vit skulu ráðføra okkum við vinnuna og eitt ein Havbúnaðarfelagið.

— Men tianverri, hava vit ikki fingið nógv at vita frá hesum felag, sigur Mikkjal Helmsdal. At enda spurdu vit Mikkjal Helmsdal, hvørjar metingar nevndin hevur gjørt sær um Ocean Ranching, t.v.s. útseting av fiski. Hann sigur, at slíkt mál er meira ein politiskur spurningur.

Í nevndini sita Martin Djurhuus, skrivari í Menn-ingargrunninum, Jørgen Hansen, fulltrúi í landsstýrinum, Jakup Sverri Joensen, fiskifrøðingur og Mikkjal Helmsdal, landsverkfrøðingur.

Skrivari í nevndini er Elias Davidsen.